

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 9, pritličje. Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred za celo leto 24 Din, za pol leta 12 Din, za leta 6 Din

Posamezna številka

28. šte. v

SRBSKA STRAŽA

SILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Gornja Radgona, dne 12. julija 1923.

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 9, pritličje. Telefon šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna petivrsta stane 1 Din 25 para. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 75 p

V. leto.

Atentati.

(Z ozirom na zadnji napad na ministerskega predsednika g. Nikola Pašiča).

Ko je naš voditelj g. dr. Korošec obsodil atentat na min. predsednika g. Nikola Pašiča, tedaj je vstal ves gozd liberalno-radikalne demagogije in na uprav farizejski način je pisalo nam nasprotno časopisje, češ: glejte jih klerikalce, ne morejo se otresti avstrijkanstva, še sedaj obsojajo atentatorje Frana Ferdinanda, naše „narodne mučenike“ itd. Kdor pa pozna čistost našega programa in je zasledoval politiko stranke pred preobratom, njeno gingantsko delo pri preobratu in njeno izključno ljudsko delo po preobratu do danes, ta ve, da iz krščanskega stališča kot pristaši vere Kristusove odločno obsojamo vsak atentat. Isto se je pokazalo pri napadu na Nj. Veličanstvo kralja, pri nasilni smrti min. Draškoviča ter ob vsaki priliki.

Vsak poznavalec zgodovine ve, da je Beograd mesto atentatov in umorov (političnih). Prošli mesec pred Vidov dan je par revolverskih krogelj iskalo Pašičevo srce, da ga ubije. Hvalabogu se zločinska orjunska nakana ni posrečila.

Poglejmo si napadalca! Ni klerikalec, tudi ne federalist ali avtonomist, tudi ne republikanec ali komunist. Pred sodiščem je dejal, da je pristaš odn. prijatelj politike Svetozarja Pribičevića. Mlad človek, pokvarjen stvor, kakor jih **vzgaja nova politična šola**. (Ne zamenjati z ljudsko šolo! Op. uredn.), ki je zavrgla verski temelj, šola, ki zasmehuje krščanstvo in njegove temeljne nauke, šola, ki kuje v zvezde nasilstvo, pridiguje surovo silo in ubija v nežnih srcih za vse slabo in dobro dozetne mladine **zavest moralne odgovornosti**. Ta nov rod je naraščaj brezverske šole, ki utruje v človekovi duši naravno se oglašujočo vest in kroti slabe nagone v človeku samem, hlepi ta mladina, zvesta naukom svojih vzgojiteljev samo po nasilnih sredstvih, katera se proslavljajo od zakrknjenih nasprotnikov vere kot nekak ideal dovršenega človeka. Brezverstvo pa je tudi največja nevarnost za državo samo kot tako. Pedagogi in politiki, ki proslavljajo atentate, umor, pobijanje in uničevanje tuje lastnine se v svoji brezmejni slepoti ne zavedajo tega, da vsak atentator in nasilnik z zaničevanjem avtoritete, zakonov in oseb ruši takorekoč državne temelje.

Brezstidni atentat na ministerskega predsednika ni bil izvršen iz političnih nagibov, kakor se je sprva mislilo, ampak iz zgolj nizkotnih osebnih razlogov, ako nadaljna preizkava ne došene kaj drugega. Ljudje, ki vzgajajo nizke atentatorske značaje potom brezverskih organizacij so takoj raztrabili v svet, da je atentator radičevac, Hrvat, pristaš federalizma itd. Celo „Jutra“ — ta najumazanejši list — je takoj raztrabilo slične tendenciozne vesti. Zopet se je izkazalo kot lažnik, ki namenoma trosi neresnico samo, da škoduje lastnemu narodu.

Vzemimo slučaj, da je bil napadalec res slučajno — recimo klerikalec, federalist, ali Hrvat oz. Slovenec! Ves Izrael od „Jutra“ do „Balkana“ bi preklinjal Slovence, te uporne robove (sužnje) in s pr-

stom bi kazali vsi na vse Slovence, tudi najpoštenejše pristaše federalizma, avtonomije, republike, kot na nekake prevratne elemente in cela država ne bi imela dovolj zaporov, ne dovolj bajonetov in pušk, vsi bosanski gozdovi ne bi mogli dobayiti dovolj vislic za prevratne „robove“ Slovence, ki so federalisti ali avtonomisti. Tako je in nič drugače.

Že večkrat smo povedali in naše stališče do vsakega atentata in političnega umora je neomajeno: **Vsak atentat je umor in umor je po božji in človeški postavi zločin**. Ako takozvani državotvorni elementi kak posrečen umor (nameravan umor seveda) proslavljajo, s tem ne izgubi atentat svojega zločinskega obležja. V nobenem atentatu ni resničnega idealizma. Mladina, dovetna, kakor mladozorana njiva za vse: Za plevel in čisto pšenico — ona ima različne ideale, resnične in potvorjene. Mladina je kot mlado, razvijajoče se drevo: Lahko se vspne kot ravno drevo do nebni višin, lahko pa ostane le grm, katerega krona sili k tlom. Ako se kak političen atentat proslavlja kot junaški čin mladostnega idealizma, je povsem naravna posledica, da bo mladina, **oropana zavesti moralne odgovornosti**, segla z neodgovorno rolo k zločinskemu orožju, da se — kakor pridigujejo — „proslavi“ ali „da spasi narod“, ali „da ustvari republiko“, ali „da se osvobodi nasilnega režima“, da „ubije klerikalnega zmaja“ itd. itd. Lopovi, ki se tega ne zavedajo, da brezverstvo daje ugodna tla za zločine, med katerimi je zločin umora najgrši, delajo po paroli: Namen posveča sredstva“. V svoji farizejski zvitosti pa ravno strankam, ki temelje na verski podlagi podtikajo to nemoralno načelo, po katerem se dosledno ravnajo.

Kdo je tedaj vreden vse obtožbe? Ali zapeljani zločinec? Ne! Nikdar ne! Družba, okolica, kateri je bil poverjen v vzgojo. Vse obsodbe je vredna brezverska politika naših državotvornih junakov, ki proslavljajo politične umore, kateri se v naši državi silno množe. V poteku predpreiskave je nesrečni Milan Rajič takorekoč dokazal, da ne gre za politični umor, ampak za dejanje osebne maščevalnosti. Ko je pa preštudiral sebe in morda poslušal nasvet svoje neposredne bližine, je v svoj sicer zelo zmešan zagovor vpletel trditev, da je imel političen namen. Zakaj? Omitati je hotel absurdno dejanje in s pozo „narodnega mučenika“ — vtakniti svojo glavo v rabljevo zanjko.

Kaj sledi iz tega? Proč z brezversko vzgojo! Delajmo na to, da bo naše dobro ljudstvo, naša nadebudna mladina, naš naraščaj dobrih in vestnih voditeljev. Dajmo ljudstvu izobraževalna društva, dvignimo njegovo srčno kulturo, vcepimo v mlada drevesca otroških src plemenito cepljenko: **Zavest moralne odgovornosti!** Potem si bomo vzgojili generacijo, ki se bo resnično žrtvovala za narod, zanj umirala ter mu z delom in vstrajnostjo priborila ono svobodo in neodvisnost, katere ne more dati noben atentat na to ali ono osebnost. Zopet in zopet ponavljamo klic med narodom: Voditelji, izvojujte nam dobrih šol, dajte mladini dobre organizacije, zbirajte narod v društvih, kjer bo ob

lepi knjigi srkal lepoto slovenske materine besede! Hrepenenje po svobodi je silno. Ali eno je gotovo: Svobode, kakoršne je vreden naš narod, naša cela država — one popolne svobode nam ne bodo priborili razni zločinski tipi, ki segajo po morilnem orožju, ampak le delo, tiho vstrajno, pozitivno delo za ljudstvo. Manj besed, več dejanj! Proč s strupom brezverstva iz našega javnega življenja, proč z brezverskimi organizacijami — potem nam nam ne bo treba obsojati atentatov, ker jih ne bo! Kjerkoli pa se proslavlja nasilstvo, kjer se ubijalcem postavljajo spomeniki, bo udušena zavest moralne odgovornosti, avtoriteta pade, z njo spoštovanje pred zakonom, temeljem družabnega reda.

Zrušite vero, (predpostavljeno, da bi se dala zrušiti Stavba, sezidana na Petrovo skalo) ki uči: Ne ubijaj! Zrušili ste državo v njenem temelju! Roman Bendé.

Naši poslanci za naše vinogradnike.

Narodni poslanec Anton Sušnik je skupno z dr. Hohnjecem stavil na ministra trgovine in industrije upit radi vinske krize, ki preti ugonobiti našega vinogradnika. Ker je v upitu jasno popisano vzrok in razvoj te krize, ga tu v celoti prinašamo.

Pridelek vina v naši državi je tolik, da ga je nemogoče konsumirati doma ter se mora izvažati. Vino je eden izmed najvažnejših izvoznih predmetov. Kolikor sem mogel dobiti statističnih podatkov, bi se ga moglo izvoziti malo računano, okoli 1 milijon hektolitrov na leto. V resnici pa se ga ni od jeseni leta 1921 do novembra 1922 izvozilo niti 100.000 hl. Vzrok je iskati v tem, ker nima naša država glede izvoza vina s tujimi državami nobenih trgovskih pogodb. V jeseni leta 1922 se je sicer sklenila s Češkoslovaško republiko pogodba, po kateri bi mogla naša država izvoziti na Češko 500.000 hl vina, Češka pa nasprotno uvoziti k nam 500.000 hl piva. Ta pogodba pa se, kolikor mi je znano, še do danes ne izvršuje, največ menda vsled tega, ker Češka v pogodbi glede carine in trošarine ni ničesar popustila ter bi bilo na meji od litra na carini trošarini in prevozu treba plačati 6:40 čeških kron, vsled česar bi bilo naše najboljšo vino mogoče prodati liter samo po 3.20 Din. Ta okolnost je vsak izvoz vina onemogočila in naše narodno gospodarstvo je utrpelo veliko škodo. Teško prizadeta je med drugimi tudi Slovenija, posebno oni kraji na Dolenjskem in Stajerskem, kjer je vino za kmeta edini vir dohodka. Če kmet ne proda vina, si ne more nabaviti niti najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Poudarjati moram, da večina slovenskih, zlasti malih vinogradnikov vsled popolnega zastoja v vinski kupčiji le s strahom gleda v bodočnost, da so mnogi izročeni bedi in pomanjkanju. Dolžnost vlade bi bila, da priskoči vinogradnikom na pomoč ter z dobrimi trgovskimi pogodbami in z znižanjem prevoznih tarif omogoči izvoz vina.

Pri tej priliki moram opozoriti tudi na to, da so tvorile ravno dežele sedanje Avstrije najvažnejši trg za uvoz vina iz Slo-

venije in drugih vinogradnih krajev. Toda ta trg je vsled brezbrčnosti naše vlade, ki ni znala nasproti Avstriji ščititi interesov naših vinogradov, sedaj popolnoma propadel, ko je avstrijska republika proglasila vino kot luksuzno uvozno blago. Zato je nujno potrebno, da se pri prvi priliki trgovska pogodba z Avstrijo preosnuje tako, da se bo našemu vinu priznalo prvenstvo pred drugimi ter da se mu pri uvozu dovolijo vse olajšave, ki so le mogoče.

Ker je vlada izvozu našega vina dosedaj posvečala premalo pozornosti in ni storila ničesar, da bi zagotovila najvažnejši trg v Avstriji, vlada med vinogradniki po pravici veliko razburjenje in nezadovoljstvo.

Zato vprašam gospoda ministra:

1. Kaj je s pogodbo, ki je bila v jeseni leta 1922 sklenjena med Češkoslovaško in našo državo?

2. Ali hoče gospod minister storiti vse, da omogoči izvoz vina ter na ta način podpre velevažno panogo našega narodnega gospodarstva?

Beograd, 28. junija 1923.

Kriza v vinogradništvu.

V mnogih krajih naše države je vinogradništvo glavna podlaga gospodarskega življenja. Cele pokrajine so vezane na dohodke, ki jih imajo od vinskega pridelka. Ako vinogradi ne obrode in ako se vino ne proda, potem si v teh krajih nimajo s čim kupiti živil, ne morejo plačevati davkov in lakota grozi marsikaki hiši kot neljubi gost.

V zadnjem času je v vinogradništvu zelo občutna kriza, ker se vino ne proda. Cene vinu so znatno padle in radi tega ponekod ne krijejo niti stroškov pridelovanja, ki so se pa na drugi strani zopet znatno povečali. Če se razmere ne bodo preobrnila na boljše, zna imeti slabe posledice za naše narodno gospodarstvo, zakaj vinogradniki bi bili ponekod prisiljeni krčiti in opustiti vinograde. Z obnovitvijo vinogradov, ki jih je uničila pred desetletji uš, s pomočjo ameriške trte se je svojčas porabilo mnogo gotovine ter bi vsa ta glavnica propadla, ako bi se pričeli vinogradi opuščati.

Kriza v vinogradništvu je nastala vsled izpremenjenih političnih, valutnih in prometnih razmer po vojni. Pred vojno so skoro ves pridelan Dalmacije pokupile velike vinske trgovine na Dunaju, v Budimpešti in Pragi. Tam so ga rezali in zme-

šali z lažjim banatskim vinom ter razpečavali na Češkem, v Galiciji in tudi v nekdanjo rusko Poljsko. Boljša vina iz Štajerske in Hrvatske so imela stalne odjemalce zlasti v alpskih pokrajinah. Sedaj po vojni pa je vse to prenehalo.

Uvoz dalmatinskih vin v velika središča bivše monarhije je popolnoma prenehal, s čemer je prenehala tudi potreba mešanja in kupovanja lažjih banatskih vin, ki ostajajo radi tega doma ter tekmujejo z dalmatinskim vinom na domačem trgu ostalim vinom iz Slovenije in Hrvatske. Uvoz v avstrijske alpske dežele je skoro popolnoma prenehal radi slabih valutnih razmer in pa tudi radi konkurence italijanskega vina. Carine, visoki prevozní stroški, slab železniški promet in pomanjkanje sodov onemogočuje izvoz na Češkoslovaško in Poljsko, kjer pa tudi močno konkurirajo boljše in cenejša vina iz Madžarske.

Vse to ima za posledico, da pridejo vina radi nezadostnega izvoza vsa na domači trg, ki pa ne konzumira razmeroma velike količine vina, ki se ga pridela vsako leto v naši državi. Zaradi tega so tudi padle cene vinu tako naglo.

Edina rešitev bi bile ugodne trgovske pogodbe z državami, kamor bi vino lahko izvažali. Gotovo je, da bi država morala tu pomagati tudi s pametno tarifno politiko. Na drugi strani pa bi morali organizirati solidno trgovino izboljšati pripravljane boljše vin, ki se zahtevajo v inozemstvu in ki morejo vzdržati konkurenco. Tukaj je potrebno mnogo smotrenega dela vseh poklicanih činiteljev. —e.

Dopisi.

Gornja Radgona. (Oznanjevanje pri cerkvi.) Prejeli smo več dopisov glede nerazločnega in nerazumljivega oznanjevanja po rani službi božji. Običajno se oznanjujejo važne stvari, sedanjí oznanjevalec pa, dasi drugače mož na svojem mestu in vesten policist, vendar ne razume posla oznanjevalca, ki mora jasno in razločno, kakor n. pr. bivši g. Fleisinger, povedati številnemu občinstvu dostikrat važne uradne stvari. Vsi interesenti, ki se želijo posluževati oznanjevalca, koristijo sebi in dosežejo svoj namen, ako dajo svoj oglas za mali denar v „Mursko Stražo“, ki se ob nedeljah prodaja pri cerkvi. Občina naj poveri posel oznanjevalca drugemu, ki bo imel močen in razločen glás. — **Nov list.** Pravzaprav že dolgo izhaja v Gornji Radgoni list, ki nosi naslov „Obrekovalec“. Včasih je zelo obsežen in skrbi njegovo skozinsko značajno in čisto uredništvo in opravništvo za posebno prilogo. Naročnina: Povej komu resnico v obraz.

potem ga hočem rada imeti za vedno, samo če bi me on hotel? Pravijo, da druge rad vidi.

Peter: To zato, ker išče nadomestila za to, kar mu bi morala biti ti —! No, kapljice dobiš. — (Se prime za glavo kakor v premišljevanju). Ali bi ti pogledala malo v Lisičjo grabo. Zdi se mi, da bi mogla Miheca najti tam; včeraj je bil še spotoma na našem vrhu. Sicer vidim že zelo slabo. Veš, star sem, pa ti ne morem reči za gotovo. Le poglej tje dol in ko se vrneš, bodo kapljice že gotove.

Urša: Hvala, dobri Peter. Pozlatila se tvoja roka in tvoje dobro srce, ki povsod pomaga.

Peter: Moja krščanska dolžnost.

Urša: Pa zbogom!

Peter: Na svidenje, Uršika.

(Urša odide)

3. prizor. (Peter sam)

Peter (stopi k oknu, gleda za Uršo se zasmehi in udari ob kolena): Ha-ha-ha-ha, kako beži. Zopet zasluga, uspeh, kakršnega se veselim. Miha pride po drugi strani in tu se snideta. To je moral sinoči biti prizor za bogove. Pomagalo je. In to je glavno. Ha-ha-ha ni mi zamanj zrastle tako lepa brada. Če natančno vzamem, je to salamensko težek zdravniški slučaj. Izvira od jezika, nad katerim sem moral iz svoje latinščine rabiti čudotvorno zahtevo „Lingua mulieris taceat semper“. To ni nič drugega, kakor „Ženski jezik naj vedno molči.“ Ha-ha-ha — (si

izhaja dnevno po potrebi, če treba tudi ob luninem svitu. Natančnejša pojasnila o listu se naj zahtevajo pod šifro „Kaprol v kikli“, poštoležeče Gornja Radgona. — Z a o b m e j n i t i s k o v n i s k l a d j e d a r o v a l n e i m e n o v a n i p r i j a t e l j n a š e g a l i s t a s v o t o 2 0 0 0 K, z a k a r s e m u n a j t o p l e j e z a h v a l j u j e m o i n ž e l i m o, d a b i p l e m e n i t i v z g l e d n a š e l m n o g o p o s n e m a l c e v. — O d l i č e n u s p e h r o j a k a v t u j i n i. P o v e s t e h i a m e r i š k i h l i s t o v j e d o b i l n a j b o l j š o d i p l o m o z a p o l o ž e n i z p i t i z b a n č n e z n a n o s t i m e d 9 5 t u j i m i k a n d i d a t i S l o v e n e c R o l l a n d K u s s, r o d o m i z G o r n j e R a d g o n e. U s p e h, k i j e v s e k a k o r v r e d e n n a j i s k r e n e j š e č e s t i t k e.

Ljutomer. Orlövska prireditve je kaj lepo izpadla. Telovadba je bila izborna, izvajanje posameznih točk in gibov naravnost elegantno. K lepemu izvajanju telovadnih točk je pripomogla izborna tržka godba ljutomerska, kateri gre vse priznanje. Okoliški odseki (okrožja) so se v častnem številu udeležili prireditve, ki je dala ponovni dokaz, da gremo naprej. Vse je ugajalo le aranžiranje zabavnega dela je bilo pomanjkljivo, kar je precejšen nedostatek že z ozirom na dejstvo, da morajo naša društva, ki si hočejo postaviti lasten dom, uporabiti vsako priliko, da zaslužijo vsaj par komadov opeke. Tudi bi pričakovali več solidarnega sodelovanja poklicanih osebnosti, kar so tudi nasprotniki opazili in računajo s tem, da osebne diference med nami utegnejo prinesiti razkol. Upamo, da predstoječi čas vstrajnega dela združi k složnemu, skupnemu delu vse somišljenike brez razlike stanu oziroma sloja. Le krepko naprej. Nasprotniki naj delajo račun brez krčmarja. Bog živi!

Ljutomer. Naš Blatograd je bil ponovno kritike v „Murski Straži“. In upravičeno. Sedaj nam je Bogec poslal toplo solnce, na naših cestah pa je blata in sena na kupe. Ubogi kolesarji in pasanti, ki padajo preko tega blata sredi poletja. Blato in prah na trgu kakor je Ljutomer pa je tudi nehigijenična prikazen, katero bi moral že kak g. zdravnik na primernem mestu grajati. Ali pa je že tako zabalkaniziran, (Menda ne Srbin, dr. Herič? Op. škrate), da mu blato našega Blatograda celo prija? —h.—

Ljutomer. (U m o r). Po došlih nam poročilih je bila v noči od petka na soboto siloma zadavljena soproga ruskega strojnega inženjera g. Ganusova. Našli so jo v njenem stanovanju popolnoma golo. Njen triletni sinček pa je bil obešen z brisalko. Kot storilca sumijo starega slugo in nekega ruskega kapetana, ki sta že oba pod ključem. Mož pokojne je tačas službeno v Srbiji, kjer prevzema železni material za gradnjo železnice. Pogreb je bil po pravoslovnem obredu in zelo ganljiv. Vzrok umora je nedogann. Samoumor je izključen. O poteku preiskave, kakor podrobnosti bomo objavili cerj. čitateljem.

Križevci pri Ljutomeru. Naš lepi kraj bo v nedeljo, dne 15. julija tabor vrlih gasilskih čet. Prijatelji gasilstva se prosijo, da ta dan pohitijo v obilnem številu na našo slavnost. Pridite vsi!

Ali sem poravnal naročnino?

Roman Bendé:

Čudotvorna pijača.

(Kmečka burka v štirih dejanjih, prirejena po humoreski iz moje mladosti.)

(12. nadaljevanje.)

Peter: In nisi bila nič v sobi od zadnje polnoči?

Urša: Ne. Iz strahu. Moj Bog, kako je divjal, kakor pravi zlodej in črn je bil in kosmat. (Zaihti). O moj dragi možek, samo da tebe dobim še enkrat nazaj, vsa drugačna bom s teboj.

Peter: Samospoznanje je prvi korak k popoljšanju. To me veseli. Zakaj pa bi ti rada kapljice?

Urša: Eh — da priključem nazaj mojega možeka, za slučaj, da mi je ušel. In potem, da ga bom imela rada kot takrat, ko sem bila dekle in on moj fantič.

Peter: To mi dopade. Ali je to, kar te teži?

Urša: To, to — —.

Peter: No, to me veseli — Uršika. In moj čudotvorni izrek na jeziček tvoj je pravo zdravilo za te.

Urša: Kaj pa pomenijo tiste besede?

Peter: Moja skrivnost, katere nekaj časa ne smeš zvedeti.

Urša: Kedaj dobim kapljice za ljubezen? Vse se mi dozdeva, da se vrne moj Miha in

nabaše pipo iz velike mošnje za pasom, prižge in kadi v velikih dimih). Kako neumni so ljudje na svetu. Vulgus vult decipi, ergo decipiat. Varani hočejo biti, v tem živijo, zato jih vlečimo. Cel svet je kakor naša dolina. Nikjer ni drugače. No pri tej Uršiki je pa ta jezična bolezen že grozno napredovala. Kakor da so se jetra sprla z ledvicami in je oboje pritisnilo na srce in želodec, odtam udarilo v noge in roke, končno v možgane in to vse od tistega malenkostnega koščeka mesa v ženskih ustah. Če sem kedaj v življenju le nekaj pametnega storil, je bilo to, da se nisem oženil. Ho, zdaj jo pa mahnem v klet k onemu sodu, kjer vedno čepi moj črni maček. (Odide s steklenico).

(Prizorišče za hip prazno).

4. prizor. (Miha).

(Ko je prizorišče za hip prazno, po odhodu Petra, se čujejo z druge strani koraki).

Miha (vstopi): Kaj, nikogar tu? Ali ni donja? O, saj mora biti, ko je odklenjeno. Nekje blizu mora biti. (Odloži zavoj slanine in iz žepa dene 2 buteljki in sede). Tu počakam, da pride moj blagi rešitelj. Peter je dobra duša. Malo muke me je koštalo, pa še ne vem, kako se bo končalo. Ušla mi je, copernica brez sledu, od strahu menda. Že prav, Peter že ve, kako treba podkuriti takim, ne vem kako bi ji že rekel. (Poslušaj). Ali ne prihaja nekdo? Peter bo, to so njegove težke noge, iz kleti prihaja.

(Dalje prihodnjič.)

Tedenske novice

Seja vodstva SLS, pričakovana od vse jugoslovanske javnosti z največjo napetostjo, se je vršila ob skoro polnoštevni udeležbi navzočnosti nad 100 članov vodstva, ki so po poročilu načelnika SLS dr. Korošca in po triurni debati soglasno sprejeli sledečo resolucijo: „Vodstvo SLS je zaslišalo izčrpno poročilo strankinega načelnika dr. Korošca o sedanji politični situaciji ter po temeljiti debati soglasno izrazilo svoje mišljenje, da se končni sklepi o taktiki Jugoslovanskega kluba donešejo neposredno pred začetkom jesenskega zasedanja narodne skupščine. Med tem se naj obdržujejo neprestano stiki z volilci, da se mora nadaljna taktika določiti v popolnem skladu z narodovo voljo. Vodstvo SLS naroča načelnstvu stranke, da izvrši priprave volitev novih zaupnikov SLS. V debati se je konstatiralo, da preziranje zagrebškega sporazuma, novo obremenjevanje z davki in dokladami na neenaki podlagi, gospodarsko zanemarjanje prečanskih krajev, preganjanje muslimanskega elementa v Bosni, ostri nastop proti hrvatskemu narodnemu zastopstvu in hujskanje beograjskega časopisja nikakor ne služijo ideji sporazuma, vsled česar je dosedanja taktika slovenskega narodnega zastopstva zelo otežkočena. Jugoslovanskemu klubu je izreklo vodstvo zaradi njegovega delovanja za zakonodajno samoupravo Slovenije neomajno zaupanje in zahvalo“.

Nesreča. V ponedeljek, dne 9. tm. so se vračali iz nekega obiska ob priliki nedeljske primicije dva gg. župnika, dva bogoslovca in sicer novomašnik Rud. Ribič iz Trsta, ki bi imel v nedeljo, dne 15. tm. prvo sveto mašo ter drugoletnik J. Držečnik iz Ribnice na Pohorju. V Breznem nad Falo so se hoteli z brodom prepeljati čez Dravo. V sredini Drave se je vrv odtrgala. Brodar, uvidevši nevarnost, je hitro začel veslati. K nesreči je čoln butnil s tako silo ob neko skalo, da se je razbil. Rešil se je samo brodar, izletniki pa vsi utonili.

Obveznice predvojnih Avstrijskih posojil. Finančna delegacija objavlja uradno: Finančno ministrstvo, generalna direkcija državnih dolgov v Beogradu je z razpisom D. br. 11.309 z dne 21. junija 1923 sporočila, da v reverzih, izdanih strankam za odvedene obveznice predvojnih državnih posojil, ne velja stavek, glaseč se „ne primajući ovim nikakvu obavezu odnosno izplate ovih obveznic“. Ta stavek je pač veljal za obveznice vojnih ne velja pa za obveznice predvojnih Avstrijskih posojil.

Industrijsko-obrtno vzorčna izložba združena z vrtnarsko, vinsko, gradbeno razstavo v Mariboru, od 15. do 26. avgusta 1923, je rok za prijave podaljšala do 20. junija 1923.

Nove dobrote se obetajo. Belgrajska „Politika“ poroča, da bo finančni minister predložil skupščini zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah. Finančni minister pričakuje, da bo s tem pridobil 100 milijonov dinarjev. O tej noveli naj bi skupščina sklepala pred velikimi počitnicami, torej v drugi polovici tega meseca.

Orjunci, ki so vzeli patent na patriotizem, se radi odtegujejo vojaški službi s tem, da jo pravočasno odpihajo v zasedeno ozemlje, kjer postanejo navdušeni — fašisti. Tako je dognal vojni okrug mariborski.

Slavenska banka d. d., podružnica v Novem Sadu. Slavenska banka d. d. v Zagrebu je prevzela vsa aktiva in pasiva podružnice Slavenske banke v No-

vem Sadu ter bo isto vodila pričenši s 1. julijem 1923, pod imenom „Slavenska banka d. d., podružnica Novi Sad“.

Za invalide. Več služb davčnih izvrševalcev (eksekutorjev) je razpisanih v okolišju delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Prošnje je vložiti takoj. Prosilci ne smejo biti mlajši od 24 let, a ne starejši od 30 let. Dobrovoljci in invalidi imajo prednost.

Razne vesti.

Na Dunaju se je kazal občinstvu neki Boljak Bleibart kot najmočnejši človek sveta. Konjsko podkev je zravnal in debele železne drogove je zvijal. Pozival je vedno občinstvo, kdo bi izmed njih to zmoget. Nihče mu ni bil kos. Te dni je prišel v Zagreb in tu je našel človeka, ki mu je napravil konec slave. Oglasil se je neki kovač, ki je železne droge in podkve ravnotako zvijal in zravnal, kot Bleibart. Zato se je mož razkačil, prijel kovača in ga vrgel z odra. Občinstvo je Bleibarta izžvižgalo. Konec je bil, da se mu je prepovedal vsak nastop v Zagrebu in Kovaču je moral plačati 500 Din odškodnine. Da, ni ga na svetu moža tako močnega, da mu ne bi našel enakega!

Amerikanski bogatec. V Newyorku so pred kratkim imeli krojači shod. Na shodu so se pogovarjali o modi in o drugih za krojače važnih zadevah. Eden izmed govornikov pa je tudi poročal, koliko potroši bogat Amerikanec za obleke in druga oblačila. Preračunal je, da stanejo obleke ki si jih nakupi bogat Amerikanec, na leto okoli 4600 dolarjev, kar bi bilo v naših dinarjih približno 400.000. Ako preračunamo, da dobivajo naši uradniki povprečno 15.000 Din plače, vidimo, da potroši vsaki izmed premožnih Amerikancev na leto že samo za obleko več kakor pa dobi 30 naših uradnikov skupaj sploh plače na leto. Na tem krojaškem kongresu pa so tudi preračunili, da potroši siromašen ameriški delavec za obleke na leto komaj 96 dolarjev. V našem denarju bi to bilo približno 8600 Din na leto. Ako primerjamo tem številkam zneske, ki jih mi potrošimo na leto za oblačila, potem moramo pač vzklikniti! Evropa! Ti si prišla na beraško palico. Kajti ameriški berač se oblači, bolje kakor pa tvoja gospoda!

Jugoslavija in Rusija. Naša vlada se nič kaj ne more in noče sprijazniti z Rusijo, namreč s sedanjo boljševisko Rusijo. Vnaše vladne posle se vtikajo preveč razni srbski in menda še v večji meri ruski caristični generali, ki nimajo nobene druge brige, kakor da naš narod in našo državo pripravljajo za neko bojno akcijo proti ruskim boljševikom. Jugoslovanski narod sam seve o takih bratomornih vojnah noče ničesar vedeti. Ako gospodje v vojnem ministarstvu mislijo, da bodejo mogli naš narod gnati na ruska bojišča potem se presneto motijo. Skrajni čas je že, da naša vlada prizna rusko državo in njeno vlado. Vendar smešno, da bi se Jugoslavija napram ruskemu velikanu vedla, kakor kaka užaljena nevesta. Boljševiki so v Rusiji vladarji že 5 let. Kar se o njih vse slabega piše, ni vse res. Tudi pri nas je mnogo gnilega, zato pa nikakor ni resnično vse to, kar o nas pišejo razni angleški, madžarski in nemški listi, kot bi nas raje danes kakor pa jutri vtopili v žlici vode. V našem zunanjem ministarstvu je brez dvoma potrebna preorientacija. Le prijatelji boljševiske Rusije naj imajo besedo na odločilnih mestih, ne pa razno germano-, italo- in anglikantsko orientirane korifeje. Boljša bodočnost se obeta Jugoslaviji le iz Rusije. Zato obračajmo svoje

oči tja proti slovanskemu vzhodu, a ne proti germanskemu zapadu.

Madžari začenjajo spoštovati narodne manjšine. Grof Bethlen je predložil madžarski skupščini zakonski predlog ki dajo narodnim manjšinam nekaj pravic. Zakon pravi, da se morajo pri nižjih uradih v vseh krajih, ki imajo poleg Madžarov vsaj eno petino pripadnikov drugih narodnostij, nastaviti uradniki, ki razumejo jezik manjšine. Ako se jezika manjšine tekom dveh let ne nauče, se jih premesti drugam. Res čudno! Prej, ko je bilo na Madžarskem polovica ljudi, ki niso razumeli madžarsčine, takrat ni bilo treba uradniku razumeti kakega drugega jezika, kakor le madžarski. Sedaj pa, ko na Madžarskem skoraj ni več nobenih Nemcev, ne Slovakov, Srbov in Rumunov, danes pa zahteva vlada, da se morajo uradniki učiti teh jezikov. Vse to je le pesek v oči, da bi Madžari svetu pokazali, kako pravični so napram drugim narodom. Pa jim ne bo nič pomagalo. Je že predobro poznajo. Tako farbajo in norijo svet tudi z napismi na svojih novih bankovcih. Prej je bilo na bankovcih na madžarski strani samo v madžarskem jeziku napisano. Takrat je bilo na Madžarskem 10 milijonov Slovanov, Rumunov in Nemcev, pa vendar se gospodom Madžarom ni zdelo potrebno da bi vsaj par besed slovanskih, nemških ali rumunskih djali na bankovce. Danes pa, ko na Madžarskem ni več kakor večjemu 1 milijon Nemadžarov, danes pa se ošabni Madžari klanjajo Nemcem, Rumunom, Slovakom in Srbom ter imajo na svojih bankovcih na eni strani madžarski napis, na drugi strani pa nemški, rumunski, hrvatski in srbski napis. Da, gospodje Madžari. Pametno je to, samo škoda, da ste se spametovali še le sedaj, ko vam je tuji meč odsekal najlepše pokrajine.

Listnica uredništva.

Polna miza rokopisov, dopisov in drugih stvari. Človek se takega pojava razveseli iz dvojnega ozira: Če je vse dobro, mi je olajšano težko in mučno delo, katerega itak nikdo ne upošteva, ako pa je vse slabo, lahko z rokopisi kurim peč celo zimo v teh vragovih časih, ko je vse tako drago. Zdaj pa k posameznikom, to je tistim, katere sem že s kuverto vred poslal v nenasični — koš. **Gornja Radgona:** Če grete za mene v kajho, priobčim, drugače — jok! — Na več vprašanj: „Čudotvorna pijača“ je tudi drugod vzbudila nepričakovano zanimanje. Avtor je revež, pa ne more iste izdati v posebni knjigi. Pride še v dveh nadaljevanjih, nakar sledi daljša povest, v kateri bo marsikdo našel sebe. Dovoljenje za našo igro daje uredništvo po že sporočenih pogojih. Odvisnih iztisov M. Straže pa ni več na razpolago. — **Apače.** Ni vredno. Ničle so ničle. O občinskih volitvah pa še spregovorim besedo. — **Ljutomer.** Delajte složno. Kjer se pripravata dva, tretji dobiček ima. Praksa nasprotnikov je, da male osebne diference (razlike) med seboj odstranijo in ne vlačijo v javnost. Naj bode za vzgled. Bog živi! — **Istotam, drugi.** Poročajte pridno in več. Ni treba, da je slovniško pravilno, bo že uredniški odbor popravil. Resnica je glavno in za vsako stvar dokaze. — **Murska Sobota.** Odposlano ordinarijatu in poslancem. Morda pomaga. Drugo porabimo ob priliki. — **Križevci.** Ni vredno pisati toliko. Kadar zine zopet g. pl. Agić, dr. Užičanin—Arnoš, pa se oglasimo. Njegova politika je udarec v zrak. — **Kapela-Radinci.** Zelo tožljivo. V koš. — **Vsem.** Porabno pride.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da bodem vsakomur — ne izvzemši notoričnih vaških klepetulj, ki jemljejo bližnjemu čast, ker je same nimajo, na poseben način zavezal satansko zlobne jezike.

Roman Bende,
knjigovodja posojilnice.

Gornja Radgona, 10. julija 1923.

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Prodana se takoj dva hrama

pri Sv. Lenartu v Slov. gor., števil. 51 in 52 s približno dvema oraloma zemljišča. Nakup bi bil prikladen za kakega mizarja, kateremu bi se tudi odstopil tuk. pogrebni zavod I. in II. razreda. Pogoje naznani Iv. Dimnik, pos. in trgovec pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Naznanilo prevzetja!

Cenjenemu občinstvu si dovoljujeva uljudno naznaniti, da sva prevzela

gostilno

v Radencih prej „Rosenberger“ ter se bodeva povsem potrudila cenjene goste zadovoljiti z vedno dobrimi jedili in najfinejšim vinom.

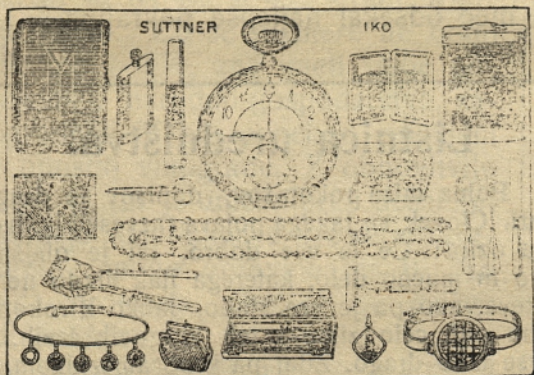
Priporočava se osobito najtopleje za nadaljno naklonjenost dosedanjih gostov, katerim zagotavljava že vnaprej točno in najsolidnejšo postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo in Karolina Vujec
gostilničar.

Dobro obuvalo je Suttnerjevo obuvalo!

Ne nadkriljivi v trajnosti in primerni obliki so črevlji za gospode iz močnega finega usnja! Elegantni in moderni črevlji za gospe in dekleta. Dobri in komot nizki črevlji in sandali. Bogata

izbira srajc, poramenc (hosenträger), športnih kap nudi vam ilustrovani Suttnerjev cenik, v katerem bode te našli različno namizno orodje, škarje, žepne nože, doze za svačice in tobak, aparati za brijanje in nažigače, verižice, krstne obeske in vse, kar želite za sebe ali za darila.

Tudi pravi Elza-preparati lekarnarja Eugen V. Feller v Stubici, kako Elza-lilijno-mlečno milo se morejo priložiti radi udobnosti odjemalcev. Zahtevajte krasni katalog, za katerega je treba odposlati samo 2 dinarja za poštnino:

Odpošiljalni tvrdki ur

H. Suttner, Ljubljana št. 952, Slovenija.

Toliko jajc mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u v GORNJI RADGONI SPODNJI GRIS števil. 12

kateri plača po najvišji dnevni cenah.

Kupuje tudi vinski kamen po najvišjih dnevni cenah.

Ženitna ponudba.

Samski, srednjih let, ima 20.000 Din premoženja, želi znanja s starejšo deklico ali vdovo, katera bi imela srednje malo posestvo. Pisma se naj pošljejo na upravništvo na „Mursko Stražo“ v Gornji Radgoni pod „Gospodar“.

Učenca

močnega, pridnega in zanesljivega sprejme takoj Mat. Dermota, usnjak pri Sv. Jurju ob Ščavnici.

Proda se lepo iztesan in močen

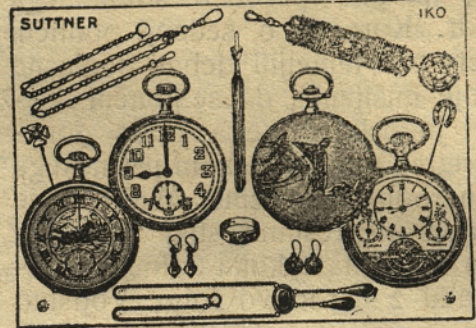
rušt

(Dachstuhl, 20 m dolg 8 m širok. Late so zraven. Vpraša se v upravništvu M. Straže. Cena po dogovoru.

Ali ste že plačali naročnino.

Kje Vi kupujete?

Ure, verižice, prstane, rinčice, zapestnice, zlatino in srebrnino, nakit in različne slične potreščine?

Ze 20 let znana odpošiljalna tvrdka ur H. Suttner je uredila svoje odjemalce, tako, da more vsak vrniti predmet katerega ne želi obdržavati, a za oni denar se mu pošlje vsaki drugi zaželjeni predmet. Nimate tedaj nikake rizike in morete lahko priti do dobre, zanesljive ure, katera vam prihrani popravke in jezo; ravno tako vam pošlje vsaki drugi predmet od zlata, srebra ali kovine v najlepši in najboljši izredbi. Tu najdete vse kar iščete za sebe ali za darila. Zahtevajte ilustrovani krasni cenik, za katerega vam je treba poslati samo 2 dinarja:

Svetovni odpošiljalni tvrdki

H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 952 Slovenija.

Veliko dobro ohranjeno vinsko prešo od Franc Cobelj, Kapela.

Gozd in njiva

skupaj okoli 28 oralov pri veliki cesti četrt ure od Gornje Radgone se po ceni proda. Poizve pri uredništvu „Murske Straže“.

Norddeutscher Lloyd, Bremen

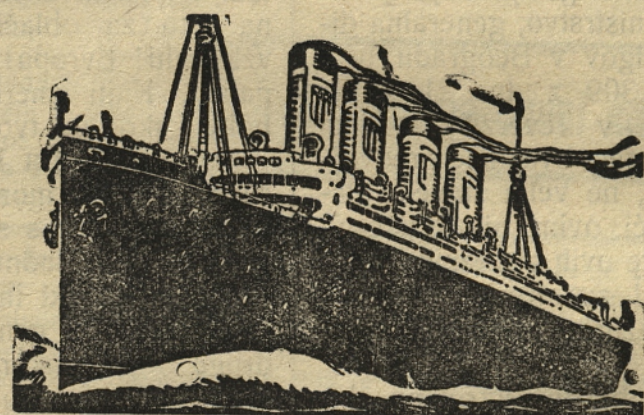
(Severonemški Lloyd)

Vsem Amerikancem najbolj poznana parobrodna družba.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Hrv. Slav. Gospodarsko društvo v Zagrebu.

Brzjavni: Nordlloyd, Zagreb.

Poslovalnica v Zagrebu:

Viator konačište, pri državnem kolodvoru.

Podružnica v Beogradu:

Obiličev venac 10.

Podružnica v Ljubljani:

Eduard Tavčar, Miklošičeva ulica.

Podružnica v Vel. Bečkerekcu:

Johann Graf, Cara Dušana ulica.

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavnica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din Vloge čez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. Ekspoziture: Jesenice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe. Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split — Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35 —

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.